

Meråker kommune

7530 MERÅKER

Deres ref

Vår ref

Dato

18/3780-12

21. desember 2018

Avgjørelse av klage over vedtak om skadefelling av bjørn - Meråker kommune

Klima- og miljødepartementet viser til klage 17. september 2018 over Miljødirektoratets vedtak 13. september 2018 om skadefelling av bjørn i Meråker kommune.

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets vedtak om ikke å gi tillatelse til skadefelling av bjørn i Meråker kommune. Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at søknaden om felling er fremmet på et tidspunkt hvor nedsanking normalt skal være godt i gang og at formålet derfor kan nås på annen måte enn gjennom felling. Klager er dermed ikke gitt medhold.

Saksgang

Meråker kommune søkte 12. september 2018 om skadefelling av bjørn. Miljødirektoratet avsto søknaden 13. september 2018. Meråker kommune påklagde vedtaket 17. september 2018. Miljødirektoratet behandlet klagen 2. november 2018 og opprettholdt sitt tidligere vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet 7. november 2018.

Klagers anførsler

Meråker kommune mener de vurderinger som er gjort av Miljødirektoratet i for stor grad vektlegger bestandsnivå på brunbjørn og i for liten grad vektlegger beitenæringen og deres bærekraftige bruk, innvirkning på biologisk mangfold, bosetting, næringsutvikling, helse og trivsel. Avslaget er etter kommunens mening ikke i henhold til rovviltforliket.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet har i sitt vedtak redegjort for lovgrunnlaget, om bestandssituasjonen for bjørn og om skadesituasjonen og områdets prioritet. I sin vurdering sier Miljødirektoratet blant annet:

"Skadefelling skal kun iverksettes dersom uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. naturmangfoldloven § 18. Direktoratet vedtok i brev av 1. juni i år en kvote for betinget skadefelling av bjørn i 2018 for regionene 6, 7 og 8 på 3 bjørner i perioden 1. juni til og med 15. oktober 2018. Miljødirektoratet gjorde en ny vurdering av skader forårsaket av bjørn på sau 18. juni i år, og viser for øvrig til de vurderinger som er gjort angående bestandsstørrelse og skadepotensial i vedtaksbrevet av 1. juni. Som følge av det ble kvoten for de tre regionene utvidet med ytterligere 2 bjørner. Etter felling av bjørn i Selbu kommune i Trøndelag 23. august var kvoten for betinget skadefelling i regionene 6, 7 og 8 oppbrukt. Miljødirektoratet vurderte situasjonen på nytt, og på bakgrunn av pågående skadesituasjoner på sau i ulike deler av de 3 regionene utenfor forvaltningsområdene for bjørn, og utenfor de områdene som var åpnet for lisensfelling, fant vi behov for å øke kvoten med ytterligere 2 bjørner for regionene 6, 7 og 8. 10. september ble det felt 1 bjørn i Tydal kommune i Trøndelag. Etter dette står det igjen 1 bjørn på kvote på betinget skadefelling på bjørn i regionene 6, 7 og 8. Miljødirektoratet har i brev 11. september 2018 redusert fellingsområdet for kvote for betinget skadefelling i region 6, 7, og 8 til å kun omfatte de områder i region 7 og 8 som følger av vedtak 1. juni 2018 samt et nærmere avgrenset område på Fosen i region 6. Miljødirektoratet viser til det i region 6 i 2018 er registrert like mange døde bjørner, hvorav 1 binne, som for hele Norge i henholdsvis 2016 og 2017. Dette er et omfattende uttak i regionens bjørnebestand. Miljødirektoratet viser videre til at skadefelling kun skal iverksettes om formålet ikke kan nås på en annen tilfredsstillende måte, selv om vilkår om skadepotensiale anses oppfylt. I denne vurderingen skal prinsippet om geografisk differensiering vektlegges. I sluttet av beitesesongen vil nedsanking utgjøre et reelt alternativ til felling, selv utenfor rovviltprioriterte områder. Det aktuelle området er ikke prioritert til bjørn, men prioritert til jerv. Miljødirektoratet viser i forbindelse til dette til at gjennomsnittlig hovedsankedato for sau i Norge er 10. september og at søker viser til at sanking pågår i det aktuelle området. Miljødirektoratet vurderer på bakgrunn av dette at formålet, å forebygge eller avverge skade, kan nås på en annen måte enn ved skadefelling. I denne vurderingen er også kjent avgang av bjørn i regionen vektlagt."

I sin vurdering av klagen sier Miljødirektoratet blant annet:

"Bestandssituasjonen for bjørn er langt under det norske bestandsmålet på 13 årlige ynglinger. Rovdata estimerte at det var født ca 7 kull i landet i 2017, hvorav ca 2 i region 6. Bestandsmålet for region 6 er 3 årlige ynglinger. Bestandsdata for 2018 foreligger ikke før april 2019. Miljødirektoratet har etter første gangs vedtak om kvote for betinget skadefelling 1. juni i år på 3 bjørner i regionene 6, 7 og 8, utvidet kvoten med til sammen 4 bjørner i to omganger. Vurderinger av bestandssituasjonen for bjørn er sentralt når kvotestørrelsen skal vedtas. Når det etter felling av bjørn i Tydal kommune 10. september sto igjen en kvote på 1 bjørn, vedtok Miljødirektoratet å innskrenke bruken av gjenværende kvote i region 6, til deler av Fosen. Miljødirektoratet viser også til at søknaden i dette tilfellet kom inn 12. september, på et tidspunkt hvor sanking fra utmark normalt skal være godt i gang. Vi vurderer at det i dette tilfellet var mulig å avverge eller redusere ytterligere skade gjennom sanking av sau. Miljødirektoratet har signalisert til Meråker kommune at Miljødirektoratet vil vurdere å iverksette målrettet felling av hannbjørn i Meråker våren 2019, avhengig av kunnskap om skadeomfang og overvåkingsdata etter årets beitesesong."

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken behandles etter naturmangfoldloven §§ 18 og 77 og rovviltforskriften § 13. Departementet legger, i henhold til naturmangfoldloven § 7, prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 og 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Også forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 er trukket inn i den skjønnsmessige vurderingen av saken. Det samme gjelder naturmangfoldloven § 14 om andre viktige

samfunnsinteresser. Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 anses ikke som relevant i denne saken fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b slår fast at det kan tillates uttak av vilt for å avverge skade på blant annet husdyr og tamrein. Det vises til rovviltforliket av 2011 punkt 2.2.19, hvor det blant annet står:

"Soneinndelingen må forvaltes tydelig. I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt, og i slike områder skal miljøforvaltningen i større grad enn i dag bidra til å effektivisere slikt uttak, uavhengig av om bestandsmålet er nådd. I prioriterte rovviltområder skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet. Det skal ikke være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområde for tamrein."

Som det fremgår av Miljødirektoratets vedtak, er det dokumentert tap av sau i Meråker kommune i 2018. Departementet anser derfor at vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b om å avverge skade er oppfylt.

I tillegg er det to kumulative vilkår som må være oppfylt for at felling kan gjennomføres; at felling ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. naturmangfoldloven § 18 annet ledd. I vurderingen av det sistnevnte vilkåret vil prinsippet om arealdifferensiert forvaltning, som er fastsatt i rovviltforskriften § 4 og rovviltnemndenes regionale forvaltningsplaner, veie tungt. Av rovviltforliket 2011 framgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig, noe som blant annet innebærer at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal gjøres raske uttak av rovvilt som gjør skade på beitedyr. Departementet viser også til Klima- og miljødepartementets brev av 9. juli 2014 om forståelsen av vilkår for skadefelling og begrepet skadepotensial der det blant annet fremgår:

"I prioriterte beiteområder skal det være lav terskel for å tillate skadefelling av rovdyr. I prioriterte yngleområder skal det være høy terskel for å tillate skadefelling av den aktuelle rovviltarten da det i slike områder kreves at beitenæring og andre interesser tilpasses rovdyrforekomsten i beiteområdet."

Bestandssituasjonen for bjørn er, slik det er beskrevet i Miljødirektoratets vedtak, langt under det vedtatte bestandsmålet. Som Miljødirektoratet påpeker, er søknaden om skadefelling fremmet på et tidspunkt hvor sanking fra utmark normalt skal være godt i gang. Departementet er derfor enig med Miljødirektoratet i at formålet kan nås på annen tilfredsstillende måte, og at vilkåret i naturmangfoldloven § 18 annet ledd om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte derfor ikke er oppfylt. Vi viser også til Miljødirektoratets opplysning om at de vil vurdere å iverksette målrettet felling av hannbjørn våren 2019, avhengig av skadeomfang og overvåkingsdata etter årets beitesesong.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets vedtak om ikke å gi tillatelse til skadefelling av bjørn i Meråker kommune. Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at søknaden om felling er fremmet på et tidspunkt hvor nedsanking normalt skal være godt i

gang og at formålet derfor kan nås på annen måte enn gjennom felling. Klager er dermed ikke gitt medhold.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Torkel Ramberg
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Fylkesmannen i Trøndelag
Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 6